

NORSKOG

ÅRRINGER

Nummer 8 • 26. juni 2015

Skogbruksbeskatningen er på dagsorden

Se side 4

I dette nummeret:

- 3 Ber Finansdepartementet se på enkeltpersonsforetakenes skatteposisjon
- 4 Skogbruksbeskatningen er på dagsorden
- 7 Grønn handlingslammelse?

NORSKOG
Pb 123 Lilleaker
0216 OSLO

www.skoginfo.no
firmapost@norskog.no
(+47) 22 51 89 00

Kina nær rekordimport

Kina slo nesten sin egen rekord i april, med høye importtall for furu og grantømmer. De gode tallene bidro også til at importen for årets fire første måneder var 2,1 % høyere enn i samme periode i fjor. Det melder Wood Resources International LLC.

Etter en treg start i 2015 gikk importtallene for furu og grantømmer til Kina opp til 1,7 millioner kubikkmeter i april. Samtidig er importprisene denne måneden, de laveste siden 2012. Russland står fortsatt for de laveste prisene på tømmer til Kina, men de nordiske landene har sett et kraftig prisfall på sine leveranser til Kina. Dette selv om prisene i Nord-Europa har falt, regnet i dollar. Samtidig har den høye dollarkursen bidratt til økning i eksporten, hovedsakelig fra Sverige til USA. Utviklingen i USA har vært tregere enn mange spådde, særlig når det gjelder husbygging, men tømmermarkedet har fortsatt vokst. Finske sagbruk har sammenlignet med 2014 i hovedsak økt eksport til Kina, Egypt, Saudi-Arabia og Storbritannia. Russiske sagbruk har en gunstig valutasisituasjon for eksport, men ifølge Wood Resources International har de vært litt sene med å gripe muligheten for å øke sin eksport.

Kilde: woodnet.se

Statkraft skal vurdere vindkraft i Midt-Norge på ny

Statkraft og flere andre aktører er enige om å gjøre en ny vurdering av vindkraftutbygging i Midt-Norge. De involverte aktørene er Statkraft, TrønderEnergi, NTE, Agder Energi og Statnett. Onsdagens melding innebærer at Statkraft har foretatt en snuoperasjon etter at selskapet skrinla prosjekter for vindkraft i Trøndelag til 10 milliarder kroner i begynnelsen av juni.

Kilde: abcnyheter.no

Statskog og ZERO skal samarbeide

Statskog har inngått samarbeidsavtale med ZERO, som mener aktiv skogsdrift er en viktig del av klimaløsningen. De to skal ha samarbeidsmøter for gjensidig utveksling av kunnskap. Det er en ettårig avtale, men med intensjon om to år til, fremgår det av en pressemelding Newswire har skrevet

for Statskog. -ZERO arbeider for å frem-skaffe og spre kunnskap om løsninger på klimaproblemet. Skog er en viktig del av løsningen, sier kommunikasjonssjef Arnhild Holstad i Statskog.

Kilde: Trenytt.no

Havass Skog inviterer Glommen Skog til fusjonsforhandlinger

Styret i Havass Skog SA har etter en samlet vurdering av flere alternativer for veien videre, besluttet å invitere Glommen Skog SA til fusjonsforhandlinger. Dette er resultatet etter at styret har hatt en konsultasjonsrunde med tillitsvalgte fra alle skogeierlagene, sier styreleder Rolf Th Holm i en pressemelding.

Foreslår å tillate salg av alkoholholdig drikk direkte fra produsent

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å åpne for salg av alkoholholdige produkter over 4,7 volumprosent direkte fra produsent. Helse- og omsorgsdepartementet mener at EØS-avtalen gir et handlingsrom som gjør det mulig å åpne for salg av alkoholholdige produkter som ikke er omfattet av avtalen, direkte fra produsent. Dette omfatter blant annet cider og mjød, men vil ikke gjelde for vin laget på druer, øl og brennevin.

– Salg av alkohol direkte fra produksjonsstedet er bra både for turistene som besøker stedet og for produsentene som med dette får mulighet til å øke sin inntjening. Der vi foreslår å gjøre det enklere å omsette visse alkoholprodukter fra produksjonsstedene, ga den forrige regjeringen opp et hvert forsøk på å myke opp regelverket, sier landbruks- og matminister Sylvi Listhaug på regjeringens hjemmesider.

Høring - eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk

Finansdepartementet har denne uken sendt på høring et forslag om å endre reglene om eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk. Forslaget følger opp Sundvolden-erklæringens punkt om å fjerne eiendomsskatten på maskiner.

Etter gjeldende regler skal arbeidsmaskiner mv. tas med i eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk når de anses å være "ein part av sjølve føretaket". I høringsnotatet legges det fram to alternative forslag til endring av reglene. **Alternativ 1** innebærer at produksjonsutstyr og –installasjoner skal fritas for eiendomsskatt. **Alternativ 2** fjerner verk og bruk som egen kategori og det vil derfor ikke lenger være mulig å kun ha eiendomsskatt på verk og bruk. Verk og bruk vil dermed eiendomsbeskattes som alminnelig næringsseidendom. Dette innebærer at produksjonsutstyr og –installasjoner fritas for eiendomsskatt, og det gir økt likebehandling mellom ulike typer næringsseidendom. Eiendomsbeskatning etter reglene for alminnelig næringsseidendom medfører også at gjenanskaffelsesprinsippet ikke lenger gjelder som hovedregel for verdsettelse. Ingen av alternativene medfører endringer i verdsettelsen av vannkraftanlegg.

Kilde: regjeringen.no

Jaktrettigheter kan gi trøbbel for kommunereformen

Rettigheter til jakt og fiske kan true sammenslåinger mellom mange norske kommuner i den forestående kommunereformen, skriver Aftenposten. De fire ordførerne fra Lillehammer, Ringeby, Øyer og Gausdal i Gudbrandsdalen troppet sist fredag opp hos kommunalminister Jan Tore Sanner (H) med håp om å få mer tid til arbeidet med sammenslåing. Ifølge Aftenposten var det viktigste spørsmålet til statsråden rettigheter til jakt og fiske i såkalte statsallmenninger – områdene der Statskog har grunnbokhjemmel, men hvor bygdefolk har en sterk bruksrett.

Frykten er at med nye, større kommuner vil jaktrettighetene måtte deles på flere. Norges Fjellstyresamband skrev onsdag brev til alle kommuner med statsallmenning der det framgår at de har bedt regjeringen om avklaringer. Regjeringen svarer at «det er vanskelig å gi noen særskilte signaler» om hvordan statsallmenningene bør håndteres ved sammenslåinger.

– Rettigheter til å bruke fjellet, jakt og fiske skal ikke være til hinder for fornuftige sammenslåinger, sa Sanner fredag forrige uke.

Kilde: Nationen.no

Ber Finansdepartementet se på enkeltpersonforetakenes skatteposisjon

NORSKOG har sammen med seks andre organisasjoner sendt brev til Finansdepartementet med anmodning om å se på enkeltpersonforetakenes skatteposisjon.

Anmodning om utredning av endrede skatteregler for enkeltpersonforetak som viktig bidrag for å tilrettelegge for gründervirksomhet, nyskaping og omstilling

De fleste nystartede virksomheter starter som enkeltpersonforetak (EPF). Dette er naturlig da virksomhetsformen er enkel å registrere, uten særlige formalkrav i forbindelse med driften, samtidig som regnskap, skatt og avgift heller ikke er mer krevende å rapportere for denne virksomhetsformen enn for andre. EPF er derfor en virksomhetsform som er hensiktsmessig og fornuftig å velge som nystartet virksomhetsutøver.

Statsminister Erna Solberg har uttalt at når oljeaktiviteten nå går ned, må «vi gå fra særstilling til omstilling». Vi vet ikke med sikkerhet hvor de nye arbeidsplassene kommer, men vi vet at evnen til omstilling og utnyttelse av kunnskap blir viktig. Det forventes også at vi frem i tid vil se endringer i bedriftskulturen, ved at antallet ansatte i større bedrifter kanskje blir færre, mens antallet virksomhetsutøvere som driver egen virksomhet sammen med andre i ulike kompetansemiljøer, høyest sannsynlig vil øke.

Andelen EPF som ikke har ansatte, er nå den største kategorien foretakstype med hele 322 784 virksomheter, tilsvarende 61 % av alle virksomheter. EPF er den virksomhetstype som vokser mest, og dette til tross for at myndighetene primært har tatt grep for å tilrettelegge for at AS skal bli en fordelaktig virksomhetsform. EPF er i dag den eneste virksomhetstypen som er gjenstand for såkalt løpende

beskatning, ved at inntekten bruttobeskattes med trygdeavgift og toppskatt i det inntektsåret inntekten opptjenes. I AS og ANS kan virksomhetsutøver og -eier ta ut overskudd fra virksomheten i forhold til hva som er gunstig skattemessig, normalt opp til grensen for toppskatt. I tillegg til at virksomhetsutøver og -eier i AS kan «styre» unna toppskatten og på denne måten redusere skattetrykket ved å fordele lønnen over flere år, er den samme gruppen tilgodesett med minstefradrag. Minstefradraget innebærer et vesentlig inntektsfradrag som kun kommer lønnsinntakere i eget AS til gode, ikke eiere av EPF. Skal skattereglene virke nøytralt på alle virksomhetsformer, samtidig som at reglene også skal tilrettelegge for nyskaping, omstilling og innovasjon, må skattereglene for EPF endres nå.

Samtidig som at skattereglene utredes må en også se hen til reglene om trygdeavgift og arbeidsgiveravgift for å sikre at virksomhetsformene behandles mest mulig likt. Vi som står bak denne henvendelsen har vurdert ulike løsninger for hvordan skattereglene for EPF bør utformes. Av hensyn til det videre arbeidet velger vi å ikke legge sterke føringer for hvordan fremtidige regler bør utformes, men heller anmode om at det nedsettes et utvalg som kan utrede dette på en grundig og god måte. Vi vil også påpeke at det er store forskjeller i muligheter for pensjonssparing, sykelønn ol mellom EPF og AS.

Alle de nedenfor nevnte organisasjoner stiller seg positive til å bidra i dette viktige arbeidet.

Hovedorganisasjonen Virke
NORSKOG
Norges Fiskarlag
NARF
Bedriftsforbundet
Norges Skogeierforbund
Norges Bondelag

Skogbruksbeskatningen er på dagsorden

Av: Benthe Løvenskiold
NORSKOG

benthe.lovenskiold@
norskog.no

(+47) 918 78 054

Regjeringen vil bruke skatteverktøyet for å oppnå økt avvirkning og aktivitet i skogen. Innføring av flat kapital-skatt på 27 % på skoginntekt er løsningen og helt i tråd med både verdikjedens anbefalinger og politikernes ønsker for et «grønt skifte». Samtidig vil det redusere behovet for tungvinte spesialordninger som er helt nødvendige i dag. Tiltaket vil fjerne en av verdikjedens trange flaskehals for en tverrpolitisk ønsket utvikling.

I Revidert nasjonalbudsjett 2014 ble det varslet en kommende gjennomgang av hele landbruksbeskatningen. Målsettingen er et effektivt og enklere skattesystem med mindre byråkrati. Allerede i Regjeringserklæringen fra 2013 ble det gitt signaler om at skattepolitikken i landbruket skulle under lupen, men det er samtidig verdt å merke seg den uttrykte målsettingen, som er å styrke bondens økonomiske stilling.

NORSKOG leser av dette at også skogbruksbeskatningen skal forenkles, gjøres mer oversiktlig og styrke råvareledets økonomiske stilling. Regjeringen uttrykker med andre ord ønske om å bruke skatteverktøyet for å oppnå også en annen målsetting, nemlig økt avvirkning og aktivitet i skogen. Tiltaket stimulerer til økt råvareforsyning til verdikjeden og harmonerer godt både med SKOG22 sine anbefalinger og det tverrpolitiske ønsket om et «grønt skifte» i norsk økonomi.

Propper i systemet

Gode politiske intensjoner har imidlertid ofte vist seg maktesløse overfor et prinsippfast norsk fagbyråkrati. Der våre konkurrerende naboland systematisk fjerner hinder for effektiv verdiskaping leter våre hjemlige byråkrater etter en universal skattemodell for alle typer bransjer og næringer. Dette blir sjelden bedre av at søket etter praktikable løsninger skal foregå parallelt med overordnede prinsippdiskusjoner. Akkurat det kan bli situasjonen hvis Skatteutvalget (Scheel) og arbeidet med landbruksbeskatningen eltes sammen.

Skattesystemet er nøkkelen til «grønt skifte»

Ønsket om å intensivere bruken av skogressursene i Norge for å stimulere til en grønn utvikling og ny verdiskaping øker udiskutabelt behovet for skattetilak. Siden skogbruket opererer i 100 års perspektiv skiller næringen seg radikalt fra andre næringer. Skogeiendommer dreier seg oftest om små foretak med sporadisk aktivitet, som er sterkt følsomme for prisendringer i et svingende marked. Næringen er også det man kaller kapitalintensiv, som innebærer at verdien på produksjonsgrunnlaget er høy, mens avkastningen er liten. Selv om skoginntektene ofte betyr lite for den jevne

skogeier er skogsråstoff kritisk viktig for en lang og betydelig verdikjede, som avhenger av stabil tilgang. Behovet for å finne målrettede og effektive skattemodeler for skogbruket er derfor reelt sett av større betydning for samfunnsøkonomien enn for den enkelte skogeier. Et nidkjært Finansdepartement kan lett frontkollidere med politiske ambisjoner for bioøkonomien dersom de igjen viser seg ute av stand til å løfte blikket og se helheten.

Enkeltpersonforetakene og investeringsevnen

De fleste skogeiendommer er enkeltpersonforetak siden konsesjonsloven begrenser muligheten for å organisere som aksjeselskap. Enkeltpersonsforetak beskattes med en svært uheldig løpende beskatning, mens aksjeselskap skattemessig er rigget for utvikling av virksomheten.

Årsaken til forskjellen er at aksjeselskap beskattes med 27 % på overskuddet, og eierne bestemmer selv når man tar pengene ut av virksomheten og utbytteskatt utløses. I enkeltpersonforetakene derimot beskattes alt som personinntekt (inntil 50,4 %), enten man skal ta det ut til privat forbruk eller investere det i bedriften. Med Skatteutvalgets forslag om å redusere selskapskatten til 20 %, vil forskjellen bli enda større. I et AS vil man da kunne sitte igjen med 80 % av overskuddet til videre investering, mens enkeltpersonforetakene har ca. 50 %. For landbruket, der investeringene samtidig er kapitalintensive og svært langsiktige, motiverer denne giftige kombinasjonen mer til forbruk enn utvikling.

Dagens politiske kurs

Med fallende oljepriser har den todelte økonomiens forbanelse for alvor innhentet politikerne. Statsminister Erna Solberg har derfor uttalt at vi nå må gå fra «særstilling til omstilling». Samtidig sier hun at en kunnskapsbasert omstilling kan føre til færre ansatte i den enkelte bedrift, og økt antall virksomheter som eies av de ansatte i ulike kompetansemiljøer. Denne utviklingen krever imidlertid tiltak for eierskapet i fremtidsbedriftene. De færreste gründere har skattesystemets irrganger som spesialfelt, og ender helt naturlig opp med å organisere virksomheten som et enkeltpersonforetak.

De får dermed denne svært uheldig løpende beskatning som bremser nødvendig utvikling av foretaket. Enkeltpersonforetakene har falt mellom to stoler ved ulike skatteendringer, som i lang tid har dreid seg om aksjeselskaper på den ene siden, og lønsmottakere på den andre. På denne måten er den skattemessige oppmerksomheten gradvis fjernet fra den helt nødvendige og nyskapende undervegetasjonen av næringslivet. I flere av utredningsarbeidene har det vært påpekt at denne eierformen ikke har blitt godt nok vurdert, enten på grunn av ressurs- eller tidsmangel. Til tross for samstemt påpekning av denne uheldige forskjellsbehandlingen har utrolig nok ingen funnet løsningen på denne diskrimineringen.

Særordningene

Skogbruket har i dag flere særordninger som har oppstått fordi næringen skiller seg vesentlig ut fra andre på flere områder. Dette er imidlertid ikke så unikt som man gjerne tror, og ved å studere andre bransjer vil man finne tilsvarende egenartede elementer også der. Oljenæringen beskattes eksempelvis knallhardt av overskuddet men har til gjengjeld fantastiske betingelser for investeringer. Rederne har sine skattemessige spesialordninger. Allikevel er det overordnede målet fra finansforvaltningen at alle skal behandles etter samme mønster, istedenfor å dyrke forskjellene under målsetting om høy produktivitet. Resultatet

av dette er at selv solide norske selskaper prioriterer investeringer utenfor landet. Det er vanskelig å se noen annen vei ut av uføret enn et paradigmeskift i forhold til beskatningen av næringslivet. Produksjon må settes i høysetet hvis vi skal opprettholde velferden, og det betinger en dreining fra ideologien om næringsnøytralitet, som selv i dag bare er tilsynelatende.

Skogfond

Skogfond er det viktigste virkemiddelet skogbruket har for å sørge for at investeringer blir gjort i fremtidsskogen. Staten bidrar her med midler til langsiktige investeringer i form av skattelette som skogeier bare drar nytte av ved først å hogge. Virkemiddelet stimulerer dermed både til hogst og investering. Med råstoff som øker verdien minst 10 ganger langs verdikjeden gir dette store samfunnsverdier, samtidig som det sikrer fremtidige ressurser. Dette er et godt innarbeidet system som virker etter sin hensikt, og som både skogeiere og myndighetene ønsker å videreføre. Skogfond kan imidlertid bare benyttes til investeringer i skogen, ikke til utvikling av annen tilknyttet næringsvirksomhet.

Gjennomsnittsligning

På mindre eiendommer er det naturlig og riktig å opparbeide tilstrekkelig størrelse på driften for å holde driftskostnadene nede. Siden de fleste skogeiere påvirker år om annet så bidrar gjennomsnittsligningen til at inntekten fordeles over tid, og demper et ellers voldsomt skattetrykk i år med høy aktivitet. I tillegg er ordningen gunstig ved oppstart for ny eier og ved avbruddsligning for selger. Ved god planlegging i en overdragelsessituasjon, kan man oppnå skattereduksjon, samtidig som det stimulerer til høy avvirkning ved eiendomsoverdragelser. Denne ordningen fremstilles ofte som komplisert, helst av finansbyråkratiet, men en utjevningsordning av inntekt i skogbruket er helt nødvendig så lenge vi har en progressiv beskatning. Flat kapitalsskatt vil imidlertid fjerne behovet for ordningen.

Skogsbilveger

Bygging av skogsbilveger utgiftsføres i dag direkte. Tidligere var de gjenstand for aktivering med påfølgende avskrivning. Siden skogsbilveger bygges med skogfond og tilskudd er direkte utgiftsføring helt klart forenklet. Man slipper da alle diskusjoner om verdifastsettelse på vegene ved en eiendomsoverdragelse, noe som ville bidra til å komplisere systemet og dessuten øke byråkratiet.

Gevinstbeskatning

Ved skattereformen i 2005 ble det innført

gevinstbeskatning ved salg av landbrukseiendom ut av familien. Dette har bidratt til at eiere som mangler et familiemedlem som vil overta blir beskattet med full personskatt på gevinsten. Endringen både var og er svært uheldig da eiendomsstrukturen er en udiskutabel flaskehals for hele verdikjeden.

Gevinstbeskatningen gjør at andelen passive eiere øker og stimulerer til redusert bruk av skogressursene, motivert av muligheten for å spare skatt ved en i realiteten urealistisk forhåpning om salg til familie. Regjeringen har i sin erklæring varslet at de vil redusere denne beskatningen, noe som har medført at mulige selgere venter på endringen og markedet har frosset. Provenytapet for Staten ved å fjerne eller redusere gevinstbeskatningen er i praksis ikke eksisterende, da salg vil føre til at dagens eier hogger før salg, og at ny eier hogger for å finansiere kjøpet. Tiltaket vil altså ha effekt både umiddelbart og på sikt, for hele verdikjeden. Over tid vil et økende antall eiendommer da bli av en størrelse som gir avkastning av betydning for eierens økonomi og skaper interesse for aktiv forvaltning.

Formuesskatt

Skogeiere betaler formuesskatt både på skogen og viltet ut fra en sjablongmessig beregning. Fordi skogbruket er kapitalkrevende med en lav avkastning blir formuesskatten ekstra belastende. I tillegg er dette en skatt som må betales uavhengig av likviditet og økonomisk resultat. Alliansen for Privat Norsk Eierskap, som begge skogorganisasjonene er medlem av, har som hovedmål å fjerne formuesskatten på arbeidende kapital.

Grønn skatt

Det snakkes nå nærmest tverrpolitisk om «grønn skatt» og «grønt skifte». Hva politikerne egentlig legger i begrepene er imidlertid høyst uklart når man betrakter dem i lys av gjeldende ideologi i finansforvaltningen. Skogen er udiskutabelt en viktig faktor, siden mangel på bruk av skogressursene reduserer skogens evne til å binde karbon. Allerede i dag binder skogen i landet ca. 50 % av landets samlede Co2 utslipp, en mekanisme som må vedlikeholdes for å fungere optimalt. Hogstmoden skog må drives for å gi plass til ny skog som faktisk vokser og binder karbon. Den nylig fremlagte Klimameldingen og den tidligere Klimakur2020 fra 2010, påpeker skogbrukets viktige rolle i klimaarbeidet. Når skatter og avgifter for et grønt skifte skal vurderes, bør tiltakene som forslås harmonere med disse offentlige arbeidene. I motsatt fall blir dette en underbyggelse av den voksende erkjennelsen av politiske beslutninger etter innfallsprinsippet.

Forenkling og utvikling er løsningen

Før skattereformen i 2005 ble de fleste skogbrukere beskattet med kapitalskatt. Da hadde vi delingsmodellen som åpnet for kapitalskatt på foretak der skattyteren brukte mindre enn 300 timer i året på virksomheten. Dette var en riktig beskatning for skogbruket, siden tilveksten

i skogen er temmelig analogt med renter i bank, der du beskattes med kapitalskatt. NORSKOG har derfor i lang tid arbeidet med å få på plass en flat kapitalbeskatning på skoginntekt. Dette ble også konklusjonen under arbeidet i SKOG22. En samlet verdikjede, herunder LO og Fellesforbundet, ba her om flat kapitalskatt på skoginntekt, vel vitende om at dette er avgjørende for sysselsettingen og verdiskapingen i verdikjeden som helhet. Innføring av flat kapitalskatt på 27 % er helt i tråd både med verdikjedens anbefalinger og politikernes ønsker for en grønn næringsutvikling og vil ha stor effekt på aktiviteten i skogen.

Samtidig vil det fjerne behovet for ressurskrevende spesialordninger som er helt nødvendige i dag. Gjennomsnittsligning og avbruddsligning kan avvikles, det reduserer behovet for aksjeselskap som eierform og fjerner behovet for fondsavsetninger slik det praktiseres i Sverige. Det man får tilbake er økt lønnsomhet i skogbruket, som gir flere aktive skogeiere og mer råstoff til industrien. På den måten kan Norges skoger bidra i det store klimaløftet og samtidig legge til rette for den firedoblingen av verdiskapingen som SKOG22 mener er mulig. Skal norsk skognæring bidra i kappløpet er det en forutsetning at vi kommer på linje med våre største konkurrenter i det internasjonale markedet.

Grønn handlingslammelse?

Av: Gaute Nøkleholm,
Assisterende direktør,
NORSKOG
gaute.nokleholm@
norskog.no

Alt er grønt i Norsk politikk om dagen. Grønt skifte, grønt løft, grønn skattekommissjon og bioøkonomi. Politikerne fletter inn grønne begreper i annenhver setning. Nå skal det lages en bioøkonomistrategi. Ved åpningen tydet mye på behov for en virkelighetsorientering.

Rekylen fra seddelpressa

En pengemaskin i Nordsjøen som lenge syntes ustoppelig, har gitt grobunn for en farlig holdning i Stortinget og statsforvaltningen. Nemlig den at det er viktigere å være «i prosess» enn å nå mål. Det er lagt ned svimlende pengesummer og arbeidsinnsats i fagtunge utredninger, meldinger til Stortinget, rapporter fra utvalg osv, som de færreste har lest eller forsøkt å forstå. Under mottoet «alt ordner seg nok» skyves viktige beslutninger ut i tid, fordi beslutningstakere verken setter seg grundig nok inn i sakene eller tar det ansvaret de har påtatt seg. Ved å bestille nye «utredninger av utrednings-utredningene» kan man kjøpe tid med skattebetalernes penger for å unngå ubehaget det innebærer å faktisk fatte et omdiskutert vedtak. Kan noen eksempelvis si meg når Stortinget sist fattet et substansielt strategisk vedtak av praktisk betydning for landet? Når et vedtak først er helt uunngåelig, hvis politikerne i det heletatt skal bli tatt alvorlig, er neste trekk å videreføre systemene slik de var. Dermed kan ansvaret for innholdet forbli ved de som opprinnelig fattet det, på den tiden da norsk økonomi krevde handlekraft. Parallelt lages det politisk ståhei rundt ubetydeligheter som plastposeavgifter, ekstra tax-free kvote, søndagsåpne butikker osv. slik at man kamuflerer fraværet av fremdrift og mangel på retning. Folket trenger åpenbart fortsatt bare brød og sirkus for å opprettholde tilliten til systemet. For oss som velgere burde det utløse massiv bekymring over hvem som egentlig står til rors på «MS Norge» - verdens største «cruiseskip», mens våre folkevalgte debatterer bagateller. Det eneste naturlige svaret er at skipperen er en multippel siamesisk tvilling med ett hode for hvert departement, som uten sjøkart eller kompass skal føre skipet gjennom et stadig farligere farvann.

Månelandinger - i byråkratiet

Torgeir Reve etterlyste flere månelandinger - i Norge er akkurat det problemet. Forsøkene på måneferder gjennomføres i forvaltningen. Næringslivet har jo ikke sjanse til det, siden det som skulle vært brukt til utvikling suges inn i et allerede sprekkeferdig statsapparat med sterkt varierende forståelse for hva oppgaven egentlig er. Norske fagmyndigheters arbeidsmetodikk skiller seg vesentlig fra de vi ser i andre land. Når utfordringer dukker opp i sammenlignbare land utenfor Norge er de folkevalgte parate til å besegle en beslutning og gi fagmyndighetene marsjordre over natten for å avverge

situasjoner som truer verdiskapingen og sysselsettingen. Finnene halverte eksempelvis skogbeskatningen i løpet av noen timers politisk arbeid, da den finske skogsindustrien ble truet av Russisk toll på eksport av tømmer. Trusselen om tapt verdiskaping og arbeidsplasser var naturligvis motivasjonen, som her til lands tradisjonelt ville blitt møtt med ignoranse og kompensert med opprettelse av nye offentlige stillinger, finansiert med oljepenger. Den «norske modellen» er navnet på metoden som hylles i festtaler, men som får utenlandske politikere til å slå latterdøren på vidt gap på bakrommet.

Skatt og prinsipptryteri

Skattesystemene i våre konkurrentland er generelt utformet i samråd med næringslivet under et felles ønske om optimal produksjon. Det norske motstykket er et intensivt tjenestemannsarbeid for å unngå at noen ytterst få skulle skatte marginalt for lite og at all næring med millimeternøyaktighet skal behandles likt. Resultatet er at livsviktig kapital suges ut av næringsvirksomhetene og hindrer nødvendig utvikling. I den norske kulturen er andre lands velfungerende løsninger på tilsvarende utfordringer å betrakte som mindrevverdige fattigmannsløsninger, og skattebetalerne må igjen betale for å dyrke funksjonærenes struttende selvbilde og manglende helhetsforståelse. Produksjon og verdiskaping synes helt underordnet i disse korridorere for utopiske evighetsutredninger. Offentlige stilinger opprettes samtidig på løpende bånd for å dempe symptomene på skakkjørt næringspolitikk, mens politikerne selv snakker frenetisk om «grønt skifte» og «bioøkonomi». Hva er realiteten? Jo, Rec har rømt landet og Statkraft bygger ut vind i England. Glommen Skog vil produsere dyrefor av norsk massevirke i England.

Illevarslende symptomer

Forklaringen er så enkel at den er samfunnsfagspensum i ungdomsskolen; Norge mangler grunnleggende forutsetninger for produksjon fordi det ikke legges til rette for den. Et «Grønt skifte» kan ikke vedtas av Stortinget. Det blir til gjennom forpliktende samarbeid mellom politisk nivå, statsforvaltning og næringslivet. Men hva trekker norske politikere frem av tiltak for en grønn fremtid i dag?

Jo, el-bilen har gjort sitt inntog. Det er sluppet løs mange milliarder i norsk økonomi fra avgiftsfritak på en ekstra familiebil i sentrale strøk, slik at matpaketransporten kan foregå i kollektivfeltet og utenlandsk bilindustri kan vokse. Når det derimot kommer til norsk næringsliv, er det åpenbart uaktuelt å slippe løs en krone i økonomien i form av skatte- eller avgiftslette som ville jevne ut forskjellene til konkurrerende land. Isteden investerer oljefondet i konkurrerende virksomheter i nabolandene mens norske politikere tviholder på særnorske betingelser som eroderer bort det lille vi har av produksjon. Derfor er det ikke overraskende at internasjonale økonomer spår norsk økonomi nord og ned, begrunnet med at vi er ute av stand til å omsette vår svimlende rikdom i fremtidsrettet produksjon. Selv Saudi Arabia, som kan pumpe opp olje så billig at de tåler oljepriser langt under norsk produksjonskostnad, frykter fremtiden og satser «grønt». Og greier det.

Heve sperregrensen!

Det er ikke Regjeringen som er problemet. Men et system der partier som svinger rundt sperregrensen og som i desperat kurtise til nye velgergrupper kaster ideologi på båten for å berge stumpene. Disse får en utilsiktet sterk innflytelse. Situasjonen er til forveksling likt et demokratisk gode, men er i realiteten en norsk avlegger av veto-demokratiet, der enkeltpolitikere i småpartier impulsivt klarer å avspore

en politisk linje som man egentlig selv står for. Minoritetene klarer riktig nok ikke å tvinge igjennom store endringer, men kan med enkelhet trenere viktige politiske grep ved å sitte i strategisk vippeposisjon. Mye taler for at sperregrensen bør opp til debatt for å gjenvinne styring med en nasjon i drift. Konsekvensen av den lammede politiske strukturen er et stort antall fagbyråkrater uten klare og felles styringssignaler. De ulike departementene får dermed operere fritt og selvstendig, og er mer opptatt av å passe på hverandre enn å samarbeide om landets utfordringer. Næringspolitikken preges av prinsipper innenfor hvert av fagdepartementene, som bare Gud alene vet hvor kom fra og med hvilken hensikt, men som like fullt etterleves til minste detalj. Når disse «prinsippene» settes sammen er handlingsrommet for en et grønt skifte av noe omfang knapt til stede. Denne fatale faglige revirmarkeringen ble også ble poengtert at Gjørsv-kommisjonen og spenner utvilsomt langt utenfor det departementet som kommisjonen evaluerte. Resultatet er at Norsk offentlig forvaltning som helhet minner mest om et lappeteppe, sammensydd av et virvar av uforenlige målsettinger.

Ringen er sluttet

Den embetsmannsstaten Norge var frem til 1884, da Stortinget overtok føringen, kan på mange måter synes å ha reinkarnert i fraværet av et system som gir politisk lederskap. Det er å

På kalenderen fremover:

10. - 14 august	Skogkurs for ungdom i Østfold
15. august	Bioøkonomi i praksis
26. - 27. august	PEFC Norge kalibreringssamling Honne, Biri
15. - 16. sept.	Wise Use of Improved Forest Reproductive Material, Riga, Latvia

frykte at kriseforståelsen, som har løftet «bioøkonomien» og «grønt skift» til retoriske høyder, ikke er sterk nok til å få gjennomført de tiltakene som må til for å sette norske bioressurser i 100% arbeid. Selv når småpartiene erkjenner krisen og ansvaret så er det langt frem til at det skaper løsningsorientering i departementene. Et «grønt skifte» kan ikke vedtas, men bare innføres målrettet gjennom sterk overordnet politisk styring av hver enhet i statsforvaltningen. Hvorvidt Stortinget er rigget for å aksle utfordringen med å gjenvinne kontroll gjenstår å se.

NORSKOG ønsker alle lesere av Årringer en riktig god sommer!